

Niels Bohr (1885 – 1962)

Tác Giả: Saigon Echo s̄ u t̄ m
Thứ Năm, 07 Tháng 10 Năm 2010 10:02

Đ̄ c khánh thành năm 1921 do Bohr lãnh đ̄ o, đ̄ c đ̄ t tên là Vī n V̄ t lý lý thuȳ t c̄ a Đ̄ i h̄ c Copenhagen, nh̄ ng th̄ ng có tên thông đ̄ ng là Vī n Niels Bohr (đ̄ n năm 1965, đ̄ c đ̄ i tên chính th̄ c là Vī n Niels Bohr).

Bohr luôn m̄ c v̄ m̄ t s̄ h̄ p tác qū c t̄ trong lãnh v̄ c khoa h̄ c. V̄ i c̄ s̄ m̄ i này, đã có th̄ th̄ c hī n chút m̄ c nh̄ v̄ y t̄ i Đan M̄ ch. Nhī u nhà nghiên c̄ u n̄ c ngoài đã t̄ i vī n này trao đ̄ i quan đ̄ m cùng các ý t̄ ng v̄ i Bohr, nhī u nḡ i trong s̄ h̄ sau này đã đ̄ c gī i Nobel v̄ các công trình c̄ a mình.

Trong th̄ i Đ̄ nh̄ th̄ chī n, vī n này đã là m̄ t c̄ s̄ khá l̄ n trong ngành v̄ t lý lý thuȳ t. Nḡ i ta đã nói đ̄ n tr̄ ng phái Copenhagen và đã có nhī u tên tū i r̄ t l̄ n trong ngành v̄ t lý th̄ i đó t̄ i thăm và làm vī c, trong s̄ đó có Erwin Schrödinger, nhà v̄ t lý nḡ i Áo (gī i Nobel V̄ t lý năm 1933). Werner Heisenberg - nhà v̄ t lý nḡ i Đ̄ c, đ̄ ng đ̄ u ch̄ ng trình vũ khí nguyên t̄ c̄ a Đ̄ c, gī i Nobel V̄ t lý năm 1932 - đã làm ph̄ tá cho Niels Bohr trong m̄ t th̄ i gian t̄ i đây. K̄ t qū nghiên c̄ u c̄ a tr̄ ng phái này đã đóng góp ch̄ ȳ u cho m̄ t trong các lý thuȳ t v̄ t lý tiên tī n c̄ a th̄ k̄ 20: môn c̄ h̄ c l̄ ng t̄ .

Năm 1922 Niels Bohr đ̄ c gī i Nobel V̄ t lý cho vī c làm tiên phong c̄ a mình.

Lúc đ̄ u Bohr không quan tâm t̄ i chính tr̄ , nh̄ ng sau khi Đ̄ c qū c xã lên n̄ m quȳ n Đ̄ c năm 1933 thì Bohr đã thay đ̄ i thái đ̄ , trong các năm tī p theo Bohr đã giúp cho nhī u khoa h̄ c gia ra kh̄ i n̄ c Đ̄ c. Sau khi Đan M̄ ch b̄ Đ̄ c chī m đóng vào năm 1940, Bohr đã ch̄ n l̄ i quê h̄ ng vì cho r̄ ng mình có th̄ làm đ̄ u có ích t̄ i đây; nh̄ ng t̄ i tháng 9 năm 1943 có tin tình báo cho bī t là Bohr s̄ b̄ b̄ t gī i sang Đ̄ c, nên Bohr đã ch̄ y sang Th̄ y Đ̄ i n và đ̄ u tháng 10 năm 1943 đi tī p sang Anh. T̄ i đây Bohr đ̄ c cho bī t các bí m̄ t quanh Đ̄ án Manhattan, nh̄ m ch̄ t̄ o vũ khí nguyên t̄ , Bohr đ̄ c yêu c̄ u tham gia đ̄ án này và ngày 6 tháng 12 năm 1943 Bohr t̄ i làm vī c t̄ i Phòng thí nghī m Qū c gia Los Alamos, bang New Mexico, Hoa K̄ (cùng v̄ i Robert Oppenheimer).

Sau Đ̄ nh̄ th̄ chī n Bohr tr̄ thành nḡ i truȳ n bá say s̄ a vī c s̄ đ̄ ng năng l̄ ng nguyên t̄ cho m̄ c đích hòa bình và vī c gī i t̄ a căng th̄ ng gī a các qū c gia trong vī c công khai hóa kī n th̄ c v̄ vũ khí nguyên t̄ mà nhī u n̄ c đã thu l̄ m đ̄ c.

Năm 1955, do tác đ̄ ng c̄ a Bohr, Đan M̄ ch đã l̄ p trung tâm nghiên c̄ u Đ̄ Risø đ̄ nghiên c̄ u vī c áp đ̄ ng năng l̄ ng nguyên t̄ cho m̄ c đích hòa bình.

Gia đình

Niels Bohr k̄ t hôn v̄ i Margrethe Nørlund năm 1912. H̄ có 6 con trai, trong đó 2 nḡ i ch̄ t tr̄ , còn l̄ i 4 nḡ i là Hans Henrik Bohr, Erik Bohr, Aage Niels Bohr (con th̄ t̄ , giáo s̄ Đ̄ i h̄ c Copenhagen, gī i Nobel V̄ t lý năm 1975) và Ernest Bohr.

Vinh đ̄

Ngoài gī i Nobel V̄ t lý, Niels Bohr còn đ̄ c các ph̄ n th̄ ng sau:

- Huân ch̄ ng Hughes năm 1921 c̄ a Royal Society (H̄ i Khoa h̄ c Hoàng gia London)
- Huân ch̄ ng Franklin năm 1926 c̄ a Vī n Benjamin Franklin (Hoa K̄)

Niels Bohr (1885 – 1962)

Tác Giả: Saigon Echo s&#u t&#m

Thứ Năm, 07 Tháng 10 Năm 2010 10:02

- Huân chương Faraday lectureship năm 1930 của Royal Society
- Huân chương Copley năm 1938 của Royal Society
- Giải nguyên tử vì mục đích hòa bình năm 1957 của Viện Ford (Hoa Kỳ)

Niels Bohr cũng là một trong 4 người không thuộc hoàng gia Đan Mạch được tặng thưởng Huân chương hiệp sĩ Con Voi (huân chương cao quý nhất của Đan Mạch) và cũng là một trong số rất hiếm người Đan Mạch được in hình trên tiền (đồng 500 kr. Đan Mạch) và trên tem thư Đan Mạch.

Nguyên tử Bohrium (số nguyên tử 107) cũng được gọi theo tên Bohr.

Niels Bohr được an táng tại nghĩa trang Assistans ở Copenhagen.